

БИЗНИС ФОРУМ БРЧКО ДИСТРИКТ БИХ 2017 – ТЕМЕЉ НОВОГ ПОСЛОВНОГ ЦИКЛУСА

BUSINESS FORUM BRČKO DISTRICT BIH 2017 - THE FOUNDATIONS OF THE NEW BUSINESS CYCLE

Срђан Лалић^{а,1}, Дамир Булчевић^{б,2}

^аУниверзитет у Источном Сарајеву, Економски факултет Брчко

^бВлада Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

ПОДАЦИ О ЧЛАНКУ

Примљен 06.10.2017.

Достављен на рецензију
28.12.2017.

Прихваћен 24.01.2018.

Доступан online од 11.05.2018.

Кључне ријечи:

партнерство
привреда
инвестиције
тржиште
пословни циклуси

ARTICLE INFO

Received 10/06/2017

Sent to revision 12/28/2017

Accepted 01/24/2018

Available online 05/11/2018

Keywords:

partnership
economy
investments
market
business cycles

АПСТРАКТ

Није тајна да феномен глобализације пружа многобројне могућности за привредни потенцијал развијених земаља. С друге стране, у савременом пословном амбијенту, трендови по којима су препознатљиве земље у развоју, између осталог су: незапосленост, слабо тржишно учешће домаћих фирми, велики одлив омладине и радне снаге и друго. Власти државних и локалних нивоа спроводе разне програме подршке како би се овај тренд зауставио и креирао амбијент за привлачење квалитетних иностраних инвеститора и капитала. Управо кроз такав један програм, влада Брчко дистрикта партнерством са Економским факултетом Брчко, струковним удружењем и привредницима од 08 до 10. новембра 2017. године организује први Бизнис форум Брчко дистрикт БиХ. Бизнис форум је мјесто гдје ће се сусрести домаће и иностране идеје, знање и инвеститори. Предмет овог рада је анализа програма бизнис форума и тврдња да ће изведени закључци дати допринос у будућем развоју Брчког и региона.

ABSTRACT

It is no secret that the phenomenon of globalization offers various opportunities for the economic potential of developed countries. On the other hand, in modern business environment, the trends that characterize developing countries include, among others: unemployment, poor market share of domestic firms, large outflows of youth and labor force etc. The state and local government authorities implement various support programs in order to stop this trend and create an environment for attracting foreign investors and capital. It is precisely through such a program that the Government of the Brčko District, in cooperation with the Faculty of Economics Brčko, professional association and businessmen, organizes the first Brčko District Business Forum (8 - 10 November, 2017). The Forum is a place where domestic and foreign ideas, knowledge and investors will meet. The subject of this paper is the analysis of the Forum's program and the assertion that its conclusions will contribute to the future development of Brčko and the region.

Увод

Успоставом Брчко дистрикта Босне и Херцеговине остварени су предуслови за моделирање и спровођење савременог економског и друштвеног развоја локалне заједнице, заснованог на концепту европеизације и начелима потпуне демократизације друштва. Данас са задовољством

¹ srdjan.lalic.efb@gmail.com

² damir.bulcevic@bdcentral.net

можемо рећи да се експериментална фаза развоја града претворила у достигнућа којима су се уводиле иновације. Многе од иновација се могу пресликати и користити у другим локалним заједницама. Реформе правног и друштвеног система Брчко дистрикта БиХ су вођене са крајњим циљем достизања конкурентности, пријатељског амбијента за реализацију пословних активности и поштовање слободе живљења. Брчко дистрикт БиХ завршава једну фазу свога оснивања и развоја и створени су реални предуслови за сљедеће фазе изградње наше локалне заједнице.

Брчко дистрикт Босне и Херцеговине се налази на сјевероистоку Босне и Херцеговине, на десној обали ријеке Саве, на готово самој тремеђи Босне и Херцеговине, Србије и Хрватске и мјесто је у којем се сусрећу многи друмски, жељезнички и ријечни путеви. Свега десетине километара удаљен је од међународних саобраћајница – пруге и аутопута Београд-Загреб, односно, паневропског коридора X. Брчко дистрикт БиХ је готово подједнако удаљен од сва три главна индустријска, економска, политичка и потрошачка центра у региону (Сарајево 200км, Београд 150км, Загреб 270км). Најближи аеродром налази се у Тузли. Брчко дистрикт БиХ заузима површину од 493,3 км² (1% површине БиХ) и према резултатима пописа становништва у БиХ из 2013. године тренутно га насељава 83.516 становника.

Источно од града произику се плодна Семберија, а западно је Посавина, док се петнаестак километара јужно од града дижу обронци планине Мајевице. Та ниска висораван протеже се источно дуж ријеке Саве приближно до села Брезово Поље одакле постепено прелази у семберску равницу. На западној страни Брчког земљиште је равничарско и то је плодна Босанска Посавина. Географски положај Брчког је веома повољан јер представља природну спону Посавине и Посавске низије, са планинско-котлинском унутрашњошћу Босне и Херцеговине.

Умјерено континентална клима овог подручја формирала је услове и земљиште првенствено за пољопривреду и сточарство. На 34.000 хектара обрадивих површина доброг квалитета најчешће се узгајају кукуруз, пшеница, уљана репица, соја и друге пољопривредне културе. Земљиште је погодно и за гајење многих врста воћа као што су шљиве, јабуке, јагоде, малине и друго. Добро је развијена и сточарска производња као што су тов говеда, свиња и перади, што омогућава и развој индустрије за прераду меса. Око 22% површине Брчко дистрикта БиХ заузимају шуме које представљају значајан потенцијал за развој дрвне индустрије у Дистрикту.

Подручје Брчког је богато воденим токовима, јер осим ријека Саве и Брке има и рјечице Тињу, Ломницу и јос неколико мањих водотока. Ријека Сава је међународно пловна ријека чија је обала у Брчком богатија за садржај једине ријечне луке у Босни и Херцеговини која од 2006. године има међународни статус. С обзиром да је у току реализација планова на ревитализацији Луке Брчко, она представља један од највећих потенцијала Брчко дистрикта БиХ. Свих 44 км колико је ријека Сава пловна кроз Дистрикт одвија се ријечни транспорт, који је значајна спона Хрватске, Босне и Херцеговине и Србије, са Дунавским земљама у области Црног мора и каналом Рајна-Мајна-Дунав са средњом и сјеверном Еуропом. Ријека Сава са свим својим атрактивностима има велике туристичке потенцијале у погледу спортско-рекреативних, купалишних, риболовних, излетничких, мотонаутичких и других активности.

У жељезничком саобраћају Брчко дистрикт БиХ представља излаз БиХ према Хрватској, а од жељезничког чворишта на прузи Београд-Загреб удаљен је свега 56км. Жељезнички саобраћај одвија се и са значајним индустријским капацитетима Тузланског базена и даље, преко чворишта у Добоју, са луком Плоче на Јадранском мору.

Брчко дистрикт БиХ је град са дугом традицијом образовања. У Брчком је 1883. године отворена прва Трговачка школа у БиХ, 1923/24. године основана Трговачка академија, од 1976. године Економски факултет, а у последњих пар година основано је још неколико државних и приватних високо-школских установа.

Брчко дистрикт БиХ је специфична политичко-административна јединица која је успостављена Арбитражном одлуком марта 2000. године на основу које самостално креира сопствену правно економску регулативу у оквиру БиХ. Организација власти је различита у односу на друге локалне заједнице у БиХ и састоји се од независне, мултиетничке законодавне, извршне и судске власти.

Брчко дистрикт БиХ је у потпуности правно сигурна и пословно оријентисана средина, а закони су у потпуности усклађени са законима ЕУ. Брчко дистрикт БиХ посматра се као засебна географска јединица те је просторно и природно одређен својом властитом административном јединицом, културним елементима и привредом.

Брчко дистрикт БиХ међу првима је у БиХ приступио стратешком планирању развоја и тиме показао висок ниво јавног консензуса, политичке културе, пословности и одговорног јавног дјеловања. На основу анализираних стања и утврђених развојних потенцијала дефинисана је дугорочна визија развоја Брчко дистрикт БиХ: **“У оштрој међународној конкуренцији на отвореном тржишту локалних заједница, градова и регија, путем властитих компаративних предности у пољопривреди и саобраћају остварити успешан индустријски и на тој основи укупан привредни и друштвени развој.”**

1. Привредни потенцијал Брчко Дистрикта БиХ

Највећи број предузећа у Брчко дистрикту БиХ спада у категорију микро предузећа (са бројем запослених мањим од 10), што је 93,6% од свих МСП-а. Ова предузећа спадају у најрањивију групу, којој је потребна помоћ на свим нивоима. Величина сиве економије представља посебан проблем. Постоје разне процјене о нивоу сиве економије БиХ, и закључци тих процјена су да се она може кретати од 20-50%. Према процјенама које су урадиле ЕЦ и Свјетска банка сива економија обухвата око 36% укупне економије у земљи. С обзиром на величину становништва и градова, постоји више кафића и мини трговина мјешовитом робом него у већини других мјеста на свијету. Ове дјелатности се суочавају са оштром конкуренцијом и ниском профитном маржом, тако да оне једва опстају, а понекад само неколико мјесеци. Из секторске перспективе, трговински сектор (било на нивоу велелепродаје или малопродаје) је доминантан. Поред трговине, прерађивачка индустрија (посебно у прехранбеном и дрвном сектору) се сматрају јаким. Међутим, велика већина МСП ради у сектору трговине.

Стварање пословног амбијента привређивања, уз настојање да се створи стимулативно пословно окружење, као и креирање системских мјера за стимулацију запошљавања и самозапошљавања допринијели су убрзанијем развоју у Брчко дистрикту БиХ у претходним годинама. Највећи број привредних субјеката је у приватном власништву и она, наравно, највише доприносе укупним приходима оствареним у Дистрикту. Што се тиче структуре по величини, огромна већина њих спада у мала и средња предузећа. Мала и средња предузећа, с обзиром да су се показала као лако прилагодљива потребама савременог пословног окружења и далеко профитабилнија од великих система представљају покретачку снагу бржег привредног развоја Брчко дистрикта БиХ. Због тога, као и због чињенице да ова предузећа данас имају велики утицај на смањење незапослености, развој овог сектора се посебно подстиче. Географски положај и пословна традиција овог краја издвојили су Брчко дистрикт Босне и Херцеговине као мјесто гдје су најзаступљеније гране привреде трговина, производна делатност, грађевинарство и угоститељство. За ове и друге дјелатности у Брчко дистрикту БиХ, је до данас, регистровано 6.270 привредна субјекта и то: 2640 предузећа (од којих је 1.211 предузећа активно), 896 подружница и 2754 самосталних предузетника, што се може видјети из Табеле број 1.

Традиционално ово подручје је имало развијену пољопривреду, прехранбену, прерађивачку и текстилну индустрију, те трговину. Након ратних дешавања економска слика подручја је знатно измијењена и Брчко дистрикт БиХ дијели судбину БиХ - упркос свом посебном статусу и иницијалним очекивањима великог економског раста и развоја. Према Стратегији развоја Брчко дистрикта БиХ 2008-2017, привреда Брчко дистрикта БиХ више није конкурентна јер је учешће пољопривреде у односу на индустрију неповољно. У свом настојању да се држи трасираног пута ка напретку и просперитету становника, Брчко дистрикт БиХ путем фискалних и нефискалних олакшица настоји очувати и развити привреду те пружа широку лезу подршке привредним субјектима.

Према евиденцији Агенције за статистику БиХ у 2016. години у Брчко дистрикту БиХ је дошло до повећања броја регистрованих пословних субјеката за 150, од чега је према облику организовања дошло до повећања 95 правних лица, подружница у БД БиХ за 31, предузетника за 21 и број подружница ван БД БиХ за 3 подружнице, што представља повећање регистрованих пословних субјеката у Брчко дистрикту БиХ за 2 %. Просјечно трајање поступка регистрације у Брчко дистрикту БиХ је усклађено са ентитетима и траје пет радних дана, док је просјечно задржавања пријаве у Порезној управи 2 дана.

Укупан обим спољнотрговинске размјене у 2016. години износио је око 438 милиона еура, а највише се одвијала са Турском, Хрватском, Србијом, Македонијом, Аустријом, Њемачком, Италијом и тд.. У овом смислу, један од најбољих примјера је предузеће "Vimal" d.d., произвођач јестивог уља, које је након приватизације постало водећи извозник са територије Дистрикта, са 60% укупне производње пласиране на тржиште ЕУ. Поред тога, извозе се и смрзнуто воће, љековито биље, резана дрвена грађа и намјештај, производи металске индустрије и друго.

У последње три године као најзначајније пословне иницијативе у погледу висине инвестиције и броја запослених, могуће је издвојити изградњу тржног центра „BELAMIONIX“, висина улагања 16 мил.КМ уз запошљавање 80 радника у самом тржном центру и 30 у изнајмљеним просторима центра, а индиректно путем ангажовања грађевинске оперативе, је запослено 149 радника.

2014. године је реализована пословна иницијатива - отварање и пуштање у рад фабрике за производњу пелета „HAS COMERC“ Вриједност ове инвестиције је 6 мил.КМ и запослено је 30 нових радника.

2015. године "BRČKO GAS" d.o.o. је изградио објекат – ауто сервис са лакирницом осигурањем и техничком прегледом возила са најмодернијом опремом за ову браншу. У реализацију ове инвестиције уложено је око 9,5 мил. КМ и запослено 46 радника.

2016. године "YAVUZ" d.o.o. је изградио фабрику за производњу ПВЦ столарије у којој је у старту запослено 50 радника.

Такође је важно напоменути да је једну од стратешки важних фирми у Брчко дистрикту БиХ из области прехранбене производње, фирму БОСНАПЛОД, купила компанија Zeraa Investment из Дубаија у вриједности од шест милиона конвертибилних марака. Циљ овог пројекта је да се направи највећи пољопривредни произвођач у БиХ у наредном периоду што истичу представници компаније. Ово ствара реалну претпоставку новог почетка за пољопривреднике у Брчко дистрикту БиХ, за све мале произвођаче воћа и поврћа, јер ће им бити осигуран откуп и нови власници сматрају да ће послуже ове аквизиције БОСНАПЛОД постати пуно већа компанија него што је икад била у својој историји. У 2016. години се јавило још неколико инвеститора из Турске, Њемачке, као и домаћи инвеститори који су заинтересовани за улагања у Брчко дистрикт БиХ, али до сада ниједна од тих пословних идеја није реализована. Неопходно је убрзати рјешавање и реализацију пословних иницијатива кроз додатне промјене законске регулативе која третира ову област (доношење Закона о пословним зонама Брчко дистрикта БиХ, измјена Закона о јавној имовини и друго).

Укупан број запослених у Брчко дистрикту БиХ на дан 31.12.2016 износио је 16.921 од чега је у правним лицима запослено 11.894 или 72,16 %, а у области самосталног предузетништва запослено 4.589 лица или 27,84 %. У поређењу са 31.12.2006. године, када је било запослено 14.118 лица, број запослених се повећао за 2803 лица, односно за 19,85 %. Из табеларног прегледа запослених и незапослених видљив је тренд сталног пораста броја запослених уз истовремено смањење броја незапослених за 5993 лица што је смањење од 33,48 %. Такође је видљиво да тренд смањења незапослености не прати тренд запослености што указује на чињеницу да је и у Брчко дистрикту БиХ евидентан одлив младих стручних кадрова у земље запада.

На основу евиденције Одјељења за пољопривреду у Влади Брчко дистрикта БиХ са 31.12.2016. године је регистровано 3194 породичних пољопривредних газдинства која су тиме испунила законске услове за регистрацију и кориштење подстицајних средстава, од чега је према статистичким подацима 106 лица запослено у пољопривреди (23 лица у с.п. и 83 лица у осталим правним лицима). Процјена је да је код ових носиоца породичних пољопривредних газдинстава запослено још најмање 2000 лица, што статистика као категорију не препознаје. Ако то додамо укупном броју запослених на дан 31.12.2016.године (16.921 запослених), онда можемо рећи да је у Брчко дистрикту БиХ запослено око 19.000 лица. Кретање броја запослених и незапослених лица у Брчко дистрикту БиХ у периоду од 2006.-2016. године ћемо представити у табелама број 2. и 3.и и графичким приказима Слика 1. и 2.

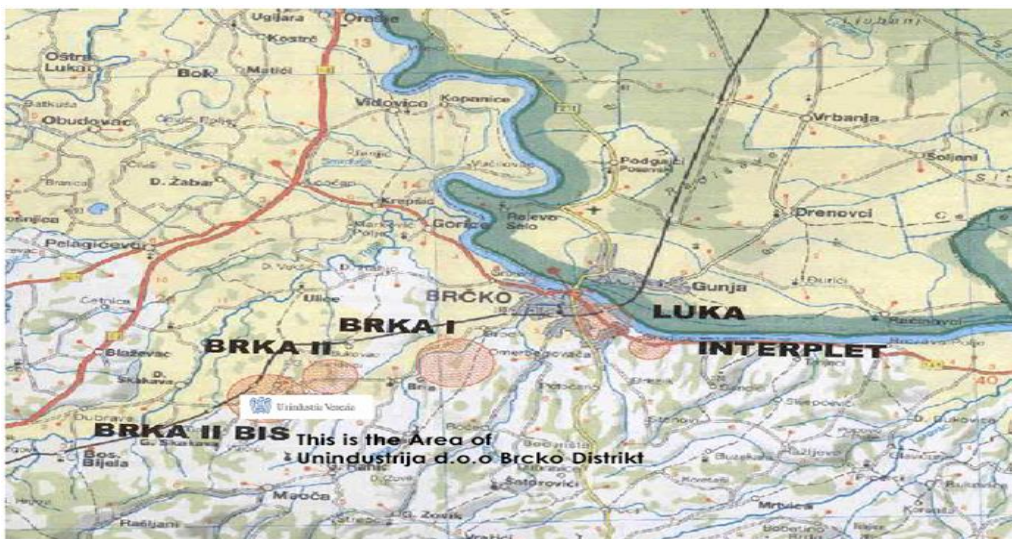
Укупан број запослених у Брчко дистрикту БиХ на дан 31.12.2016. године износио је 16.921, што у односу на 31.12.2015. године када је било запослено 16.483 радника, представља повећање броја запослених за 438 лица или 2,66%. У посматраном периоду је запослено 826 нових радника, што је резултат континуираних мјера које је предузимала Влада Брчко дистрикта БиХ, а које се огледају кроз имплементацију Програма активне политике запошљавања и Програма samozapošljavanja на подручју Брчко дистрикта БиХ.

Тржиште рада и образовна структура су кључни социо-културолошки фактори који утичу на локални економски развој. Мора се нагласити да доступност флексибилне и квалификоване радне

снаге, те одговарајући програми образовања и обуке на различитим академским нивоима могу значајно допринијети атрактивности одређене пословне локације. Важно је напоменути да један број лица која се налазе на полупасивној евиденцији незапослених (6071 лице са 31.12.2016. године) није заинтересован да активно тражи посао, јер на тај начин губи статус лица која остварују одређена права по основу разних социјалних давања, тако да податке о броју незапослених лица у Брчко дистрикту БиХ треба узети са одређеном резервом. Такође је евидентно да одређени број лица који се налазе на евиденцији незапослених долази са подручја сусједних општина, ради остваривања права на новчане накнаде које припадају овој категорији становништва регистрованога у Брчко дистрикту БиХ.

Један од циљева на које ће се Влада Брчко дистрикта БиХ фокусирати у наредном периоду, а у сврху унапређења локалног економског јесте унапређење предузетничке инфраструктуре са фокусом на пословне зоне.

Предузетничка инфраструктура у Брчко дистрикту БиХ – Изазов за домаће и стране инвеститоре и шанса за развој предузетништва и запошљавање-Пословне зоне

Пословне зоне су један од важних алата којима државе и регије стварају предуслове за развој привреде, прије свега предузетништва, што доприноси отварању нових и расту постојећих предузећа, новом запошљавању, подстицању домаћих и страних инвестиција, производње и извоза, пријеносу нових технологија и знања те стварању додане вриједности. Међутим, развој пословних зона мора бити утемељен на претпоставкама одрживости, тј. правилном планирању и кориштењу простора, уз максимално очување и заштиту природних ресурса и околиша.

Пословне зоне су се некада углавном градиле у предграђима и на периферији урбаних центара, а данас се све више, због трошковне компоненте, лоцирају и у мање развијене средине, гдје постоје задовољени минимални услови саобраћајне, комуналне и друге инфраструктуре (уз могућност њезине надоградње), гдје постоји интерес предузетника те гдје је препознат предузетнички потенцијал регије. С друге стране, многе земље, па тако и БиХ, препознале су потребу за равномјернијим регионалним развојем путем провођења мјера подстицања изградње пословних зона у својим регијама. Носители оснивања, изградње и финансирања пословних зона стога постају јединице локалне самоуправе уз подршку државе, кроз ресорна министарства и актере на регионално.

Користи које се остварују успоставом пословних зона су вишеструке, а могуће их је сагледати са нивоа државе и друштва у цјелини, локалне и регионалне власти те инвеститора и предузетника. На нивоу државе и друштва пословне зоне доприносе: повећаној привредној активности и запошљавању, бољој и уравнотеженијој регионалној дистрибуцији производње и запошљавања,

квалитетнијој предузетничкој и јавној инфраструктури, квалитетнијим производима и услугама, већем стандарду и квалитету живота својих грађана, повећању конкурентности те креирању повољније предузетничке и инвестицијске климе у ширем окружењу. Користи од успоставе пословне зоне за опћину и регију препознају се кроз директан утјецај на локални буџет (доприноси, давања), кроз повећану вриједност земљишта, предузетничку активност (нове инвестиције или реалокација постојећих у производњу, извоз и сл.) и запошљавање, те боље кориштење расположивих природних и других ресурса и развој локалног/регионалног ланца набаве и кластера.

Преглед најзначајнијих зона рада и индустрије у Брчко дистрикту БиХ

Назив зоне	Површина (ha)
База McGovern	170,00 ha
Брдо-Штерац	35,90 ha
Буквик Југ I	126,00 ha
Брка Гајине	71,00 ha
Пирометал-Интерплет	69,85 ha
Бодериште	20,80 ha
Доњи Рахић-Уловић	88,00 ha
Гредице-Кобилић	36,50 ha
Гредице-Гај	44,30 ha
Лука Брчко	37,00 ha
Брезово поље	33,50 ha
Крепшић	11,50 ha
Ражљево	59,20 ha
Аризона	36,50 ha
У К У П Н О	840,05 ha

Надаље, помажу опћинама да боље просторно планирају и управљају својом имовином и буџетом, доприносе сарадњи између јавног и приватног сектора на свим нивоима те унапређују животни стандард и квалитету живота у локалним срединама. Користи од успоставе пословне зоне за инвеститоре и предузетнике огледају се у могућности бржег доласка до инфраструктурно опремљеног земљишта, повољнијих услова градње или најма хале/пословног простора, могућности пословне сарадње с другим предузетницима у или изван зоне, дотицају с новим технологијама и знањима, кориштењу заједничких просторија за пословне активности и службе, стицању услова за добивање подстицаја за пословање у зони.

Такође, и Брчко дистрикт БиХ предузима значајне напоре да би заинтересованим инвеститорима осигурао инфраструктурно уређено земљиште под повољним условима у радним и индустријским зонама. У табели коју приказујемо у наставку дат је преглед значајнијих зона рада и индустрије у Брчко дистрикту БиХ, дефинисаних просторно-планском документацијом, од којих су неке само дефинисане, за друге постоји студија, а неке су у процесу изградње инфраструктуре по фазама. Међутим, ниједна пословна зона до сада није у потпуности завршена.

2. Литературна ревија

Проблематика анализе је веома сложена, значајна и трајно актуелна. С обзиром на то да се на простору Брчко дистрикта БиХ први пут организује Бизнис форум, идеја водиља не баштини на искуствима претходних покушаја већ на пракси која се примјењује у развијеним земљама и окружењу. Ова пракса се користи као основ за тестирање постављене хипотезе у овом раду и за реализацију идеје водиље у коначне резултате.

3. Хипотезе и методолошки проблеми

Кључне истраживачке хипотезе у овом раду су следеће:

Прва хипотеза (Н1): Организација првог Бизнис форума Брчко дистрикта БиХ 2017 позитивно утиче на креирање новог пословног циклуса на тржишту Брчко дистрикта БиХ.

Друга хипотеза (Н2): Организација првог Бизнис форума Брчко дистрикта БиХ 2017 позитивно утиче на унапређење квалитета живота на простору Брчко дистрикта БиХ.

Трећа хипотеза (Н3): Бизнис форум Брчко дистрикт БиХ 2017 је мјесто идеја, знања, инвеститора и привредника, са тежњом да се закључци реализују кроз међународни сајам привреде Брчко дистрикта БиХ.

У функцији што правилнијег одговора на ове хипотезе коришћена је одговарајућа методологија. Она је првенствено класична, заснована на одговарајућој анализи, у форми swot анализе Брчко дистрикта БиХ (снаге и слабости, могућности и претњи), партнерства власти, привреде и институција високог образовања и других. Методолошка ограничења се огледају у томе што живимо у времену свјетске економске кризе, брзих и турбулентних промјена праћених феноменом глобализације, која предност даје најразвијеним привредама. То се свакако мора имати у виду приликом правилног закључивања о добијеним резултатима.

4. Програм Брчко Дистрикт БиХ Бизнис форума 2017

Под покровитељством Владе Брчко дистрикта БиХ, а у организацији Удружења рачуноводја, форензичара и ревизора Брчко дистрикта БиХ, од 08. до 10. новембра 2017. године, организује се И Брчко дистрикт БиХ Бизнис форум, на тему: Нови развојни циклус. Форум ће бити одржан у Дому културе, Хотелу Јелена и Економском факултету Брчко. Пријава учесника почиње од 07.09.2017. године и траје до 23.10.2017. године.

Визија форума је да окупи што већи број реномираних учесника из реда представника Власти Брчко дистрикта БиХ, академске заједнице, државних званичника, дипломатског особља, привредних комора, привредника, пољопривредника и инвеститора.

Мисија форума је да кроз пословни сусрет обезбједи контакт између наших и страних пословних људи, компанија и инвеститора у циљу остваривања њихових идеја и унапређењу привредног амбијента Брчко дистрикта БиХ.

Идеја водила Брчко дистрикт бизнис форума, је да негује спону између релевантних учесника, и на тај начин представи концепт новог развојног циклуса Брчко дистрикт БиХ, који ће баштинити на једном систему партнерства институција власти, привреде и високог образовања у функцији привредног развоја Брчко дистрикта БиХ.

Примарни циљ јесте да кроз дијалог, расправе и размјене мишљења, традиционално постане препознатљиво мјесто, као важан пословни и инвестициони догађај региона за ширење знања и пословних идеја.

Влада Брчко дистрикт БиХ, путем бизнис форума, кроз пленарну секцију са двије теме и паралелне секције са три теме, обелоданиће низ пројеката из привреде, пољопривреде, образовања, саобраћаја, ријечног потенцијала и транспорта, инфраструктуре, туризма, законске регулативе и других развојних сектора.

5. Радни дио Бизнис форума Брчко Дистрикта БиХ 2017

Радни дио Бизнис форума Брчко дистрикта БиХ 2017 састоји се од два дијела.

У првом дијелу је пленарна секција са двије теме: Локални и регионални развој (Гдје смо ми сад?) и Образовање и млади.

Свјетска економска криза, тренд незапослености, све учесталија миграција становништва, су свјетски трендови који нису заобишли ни наше просторе па тако ни само Брчко дистрикт БиХ. Водећи се тиме, незамисливо је почети било коју дискусију и причати о предносима а да се првенствено не дискутује на тему: локални и регионални развој, тражећи одговор на питање: гдје је Брчко дистрикт БиХ сада? Исто тако, без обзира на претње, водећи се успјешним функционисањем протеклих 17 година, Брчко дистрикт БиХ, као јединствен простор препознатљив по својој мултиетичности,

равноправности народа и квалитетом живота у односу на регион, препознаје велику шансу за будућим развојем и просперитетом између осталог у развоју саобраћаја и туризма.

Управо на њима и баштини пленарна секција са којима се започиње радни дио Бизнис форума.

Локални и регионални развој, односно, тражећи одговор на питање: Гдје смо ми сад?, представља полазну основу како би се првенствено направио пресјек и саопштило широј јавности шта се од оснивања (родјендана) Брчко дистрикта БиХ до сада урадило и који су постигнути циљеви. Пошто је ријеч о првом Бизнис форуму, ово је један од правих начина да се сви учесници и инвеститори, упознају са снагама и слабостима привредног потенцијала Брчко дистрикта БиХ.

Прва од уводних тема јесте Законска регулатива Брчко дистрикта БиХ и њена хармонизација са два ентитета Босне и Херцеговине. Надаље, презентоваће се проблеми и претње са којима је суочен привредни развој БД БиХ.

Надаље, представиће се пројекти који могу да буду шанса за домаће и иностране инвеститоре за улагање путем директних инвестиција, концесија, јавно-приватног партнерства, саобраћаја, туризма, образовања, и друго. Једна од приоритетних шанси које за могућност препознаје Влада Брчко дистрикта БиХ јесте слив ријеке Саве, која се може искористити у сврху транспорта, трговине и туризма. Предност се огледа у чињеници да Брчко као трговачно мјесто са традицијом дугом преко 130 година ову шансу не види као новину већ као нешто што се примјењивало кроз историју и сада само треба обновити.

Надаље, кроз дискусију тражиће се одговор на питање да ли Високо образовање треба да буде отворени или затворени систем. Исто тако, тежиће се и проналажењу начина како да се заустави негативни тренд одласка омладине са простора БД БиХ.

Економски факултет Брчко, који је основан 1976. године, а прије тога функционисао као Висока школа, у прошлој и овој години доказао је да са својим људским потенцијалом како наставним тако и студентским, може да буде сервис привредних активности БД БиХ, првствено као подршка у обуци лица са бироа при покретању бизниса, писању пројеката, изради стратегија и слично.

Тражиће се и одговор на питање, колико је значај за привредни развој и унапредјење квалитета живота омладине, када би се изградио студентско-ученички кампус са пратећом инфраструктуром. Да ли би то допринијело да БД БиХ у будућности, поред мултиетничког и трговачног добије епитет и Универзитетског центра. Исто тако, Економски факултет Брчко у сарадњи са Економским факултетом Бања Лука и Суботица, као и са Универзитетом из Шангаја – Народна Република Кина, те са Универзитетом Перм – Русија, организује ИВ Медјународну конференцију на тему: Перспективе партнерства власти, привреде и институција високог образовања у функцији локалног и регионалног привредног развоја.

У другом дијелу потенцијал Брчко дистрикта за нови пословни циклус је представљен кроз три паралелне секције: привредни потенцијал Брчко дистрикта БиХ, пољопривредни потенцијал Брчко дистрикта БиХ и саобраћај и туризам.

Након уводних дискусија и презентације, паралелне секције започињу детаљном расправом о привредном потенцијалу Брчко дистрикта БиХ. Шеф Одјелења за привредни развој, спорт и културу ће презентовати могућности и слабости привреде БД БиХ и гдје су шансе за будућа улагања. Исто тако, навешће се и све активности подршке привредном развоју кроз разне пројекте субвенција, подстицаја и помоћи које даје Влада Брчко дистрикта БиХ својим привредницима.

Надаље, БД БиХ ће се представити кроз најуспјешније привреднике из разних пословних бранши.

Од учесника се очекује да се активно укључе у дискусију и да инострани инвеститори препознају у којем сегменту постоји могућност за покретањем бизниса, без обзира да ли је ријеч о предузетништву или бизнису средњег и високог нивоа. Пољопривреду многи сматрају као главном граном привреде. Али због свог значаја одлучено је да буде посебна тема на коју ће се расправљати. Шеф Одјелења пољопривреде, шумарства и водопривреде, отвориће дискусију са прегледом традиционалних пољопривредних активности на простору БД БиХ, а исто тако, изнијети и потенцијале за савременим (модерним) начином привредивања, у првом реду виноградарством, узгојем ароније, љешњака и слично.

Надаље, као и код привредног развоја навешће се и све активности подршке пољопривредном развоју кроз разне пројекте субвенција, подстицаја и помоћи које даје Влада Брчко дистрикта БиХ својим пољопривредницима.

Поред ријечног потенцијала, за унапређење привредног развоја, мишљења је да треба развијати друмске и авио саобраћајне везе. Односно, поред започете заобилазнице, потребно је искористити

географски положај и епитет раскрснице многих путева који има БД БиХ, и почети са прављењем ауто пута, који би ишао преко БД БиХ даље се спајао са другим саобраћајним везама. Исто тако, БД БиХ, због учестале циркулације људи корисно је почети са прављењем хелидрома а у другој фази и аеродрома.

Слив ријеке Саве, даје велики и допринос у јачању туристичког потенцијала БД БиХ. Пошто БД БиХ, нема базене отвореног и затвореног типа да су у функцији, реална је визија, да се среди и адаптира плажа која би почињала у Брезовом пољу а завршавала са Фицир бајером – препознатљивом градском плажом и излетиштем.

Умјесто закључка

Жеља организационог одбора је да примарни закључак бизнис форума буде јачање приватног сектора уз стимулисање предузетништва, повећање конкурентности, примјена модерних технологија, боље интеграције у процес глобализације, привлачење квалитетних инвеститора, као би у будућности ова форум добио епитет инвестиционог форума.

Креирајући нови стваралачки амбијент, конкурентност и продуктивност постају најважнији елементи, који утичу на економски раст, просперитет и успешност регије. Продуктивност је кључно питање националне развојне стратегије и њено унапређење утиче и на економски и социјални развој, јер је истовремено важан извор дохотка, али и интегративни циљ који обезбјеђује постизање унапређења рада и менаџмента фирми као и партиципације радника. То, такође, представља и основни критериј предузетничке конкурентности и елеменат дугорочне стратегије, не само предузећа него и влада, те једини прави извор повећања запослености, повећања снаге локалне заједнице. Брчко дистрикт БиХ желимо изградити не само као инфраструктурно уређен регион, већ прије свега, као мјесто у коме доминирају стваралачки и пословни амбијент. За остварење стабилног економског раста веома је важно креирање и развијање индустрија које искориштавају постојеће локалне потенцијале и представљају наше компаративне предности. Суштина потенцијала, којима располажемо, заснива се на географској позицији, постојању лучких капацитета, традиционалном наслеђу оличеном у предузетничком духу, транспортној мултимодалности, културном наслеђу и специфичној позицији која омогућава креирање властитог правног оквира у многобројним дјелатностима.

У складу са глобалним тенденцијама, Брчко дистрикт БиХ ће претрпјети промјене у својој економској структури, које ће резултирати повећањем важности услуга, туризма, транспорта, трговине, финансијских институција, информатизације и квалитета комуникације. Стабилизовање важности наведених сектора је претпоставка за развој науке, образовања, културе, умјетности и спорт. Брчко дистрикт БиХ је поуздан партнер свима који желе више и боље, свима који су спремни да раде и зараде. Брчко је пословни и индустријски центар, али и град улица и паркова, културних догађаја и спортских манифестација, сајамски град који се од 2000. године континуирано развија.

Због свега овога, искрено се надамо, да ћете у редовима које сте прочитали у овом раду и учешћем на првом Бизнис форуму Брчко дистрикт БиХ 2017 препознати Брчко дистрикт БиХ као мјесто погодно за инвестирање у којем ћете ваше пословне идеје успјешно спровести у дјело.

Литература

1. Брошура привредног развоја Брчко дистрикта БиХ
2. <http://www.bdcentral.net>
3. www.bhas.ba
4. <https://www.zzzbrcko.org/>
5. www.mojemjesto.ba/bs/opstina/brcko-distrikt
6. fzs.ba/index.php/statisticke...i...statistike/stanovnistvo-i-registar/